

Genanvend Gården

– ny hjemmeside giver inspiration til genanvendelse af gamle landbrugsbygninger

I Danmark står omkring 30 mio. kvadratmeter bevaringsværdige landbrugsbygninger og forfalder – uden at bidrage aktivt til livet på gården og lokalsamfundet. Derfor lancerer Realdania i samarbejde med Dansk Landbrugsrådgivning Landscentret og Dansk Bygningsarv hjemmesiden www.genanvendgaarden.dk, som tilbyder ejerne inspiration, viden og gode råd til at komme i gang med at genanvende gården. I foråret 2010 udbygges hjemmesiden med en digital værktøjskasse, der tager udgangspunkt i ejernes forskellige situationer, ønsker og behov.

Genanvendelse er den bedste bevaringsstrategi

Landbrugsbygningerne er en vigtig del af kulturlandskabet i Danmark, og selvom det kan virke uoverskueligt at gøre noget ved de tomme bygninger, er der mange eksempler på ejere med lyst til at skabe noget, der har haft succes med at bruge deres bygninger som et aktivt led i en ny forretning.

"For os handler det om at bremse tabet af kulturhistoriske og arkitektoniske værdier på landet sammen med ejerne af gårdene. Derfor skal vi have brugbar viden og gode eksempler på genanvendte gårde frem i lyset, så det bliver tydeligere, hvordan der kan skabes nyt liv på landet og ikke mindst, hvordan bevaringshensyn og ny forretning kan gå hånd i hånd. Og velholdte bygninger - med liv i - kommer ikke blot ejerne til gode. De kan løfte hele lokalområdet, og styrke beboernes stolthed og tilknytning til det sted, de bor", fortæller Hans Peter Svendler, direktør i Realdania.

Genanvend Gården er et formidlingsinitiativ fra Realdania, der gennemføres af Dansk Bygningsarv i samarbejde med Dansk Landbrugsrådgivning Landscentret.

Initiativet bygger videre på Realdanias kampagne "Bevaringsværdige gårdejendomme – nye anvendelsesformer" fra 2003-2004, som samlede 234 kreative forslag til at gentænke bevaringsværdige gårde.

Opbakning fra Dansk Landbrugsrådgivning

Kræn Ole Birkkjær fra Dansk Landbrugsrådgivning Landscentret er heller ikke i tvivl om, at mange af de tomme bevaringsværdige landbrugsbygninger landet over har potentiale til at blive brugt til nye formål:

"Gårdbutik, feriebolig, kontor, ældrebolig, lokalt kulturhus og håndværkervirksomhed er bare nogle af de funktioner, der har skabt nyt liv i bygningerne på gårdene. Og selvom det bestemt er en udfordring at genanvende landbrugets bygninger, kan man komme rigtig langt med den rette inspiration og vejledning, inden man går i gang og undervejs i processen", uddyber Kræn Ole Birkkjær.

FAKTA

Genanvend Gården er et formidlingsinitiativ fra Realdania, der gennemføres af Dansk Bygningsarv i samarbejde med Dansk Landbrugsrådgivning Landscentret. Initiativet bygger videre på Realdanias kampagne "Bevaringsværdige gårdejendomme – nye anvendelsesformer" fra 2003-2004, som samlede 234 kreative forslag til at gentænke bevaringsværdige gårde.

Baggrund for Genanvend Gården

Strukturudviklingen i landbruget har siden 1950'erne betydet, at der bliver stadig færre, men større landbrug i Danmark. I perioden fra 1950'erne til i dag er antallet af bedrifter faldet fra 200.000 til 45.000, og udviklingen forventes at fortsætte med samme hastighed, så der i 2015 kun er 29.000 bedrifter tilbage.

I takt med sammenlægninger, specialisering og industrialisering er stadig flere landbrugsbygninger – såvel beboelses- som avls- og driftsbygninger - blevet overflødiggjort i landbruget. Mange af bygningerne ejes stadig af landbruget, men en del er blevet solgt ud af landbruget og ejes og bruges i dag af personer, der ikke er beskæftiget i landbruget.

Der er ca. 60 mio. m² funktionstømte landbrugsbygninger, og det vurderes, at ca. 30 mio. m² af dem har kvaliteter, der er værd at bevare. Bygningerne har både en økonomisk og historisk værdi, og de er en vigtig del af kulturlandskabet i Danmark.

Funktionstømningen af landbrugets bygninger er både et problem for ejerne og for samfundet. For ejerne, fordi bygningerne ikke bidrager til driften og derfor ofte står og forfalder. Og for samfundet, fordi den store tomme bygningsmasse fylder op i landskabet og udgør en uudnyttet ressource. Det har medført et øget behov for revitalisering og genanvendelse af bygninger på landet.

Ny anvendelse af bygningerne kan skabe grundlag for, at ejerne har råd til at holde dem ved lige, bidrage til nyt liv på gården og skabe større ejerglæde. Også for omverden kan ny brug af de tidligere landbrugsbygninger have en positiv effekt.

Danmarkskortet ændres i disse år, og væksten centrerer omkring de større byer. Den udvikling har nødvendiggjort en ny tilgang til landdistriktsudviklingen. Hvor fokus før har været på at støtte landbruget som det primære erhverv og at skabe lige vilkår for landdistrikterne, er der nu fokus på, at hvert sted skal udvikles på baggrund af egne forudsætninger og med en bred vifte af erhverv. Landbrugets funktionstømte bygninger kan med nye aktiviteter, ny anvendelse og helt nye forretningsmodeller være et bidrag til positiv udvikling på landet med nyt liv og attraktive lokalområder.

Om www.genanvendgaarden.dk

På www.genanvendgaarden.dk kan man hente ideer til, hvordan man kan genanvende sine tomme gårdbygninger:

- Se, hvad andre har gjort.
- Få gode råd til at anvende landbrugsbygninger til nye formål.

- Tilmelde sig nyhedsbrevet og løbende få nyheder, viden og inspiration.

I foråret 2010 udbygges hjemmesiden med værktøjer og inspiration, der gør det lettere at komme i gang med at genanvende de tomme bygninger.

Hvad er en bevaringsværdig landbrugsbygning?

Det er kommunerne, der formelt udpeger bevaringsværdige bygninger, men mange kommuner har ikke registreret bevaringsværdige bygninger på landet. Langt de fleste ældre landbrugsbygninger rummer dog i større eller mindre grad byggetekniske og kulturhistoriske kvaliteter, der er værd at bevare. For mange ejere er det desuden med til at gøre en bygning bevaringsværdig, hvis den med de rigtige ideer og initiativer kan være med til at skabe nyt liv og nye indtægter på gården.

Fortæl os om gode eksempler

En vigtig del af Genanvend Gården er inspiration og formidling af gode erfaringer med at genanvende gårdbygninger til nye formål. Kontakt gerne Dansk Bygningsarv med gode eksempler på ny anvendelse af landbrugsbygninger, som kan være med til at inspirere andre ejere. Ring på telefon 33 33 99 10 eller skriv til genanvendgaarden@bygningssarv.dk.